

az orvos, — semhogy távozásunk feltűnést okozhatna. Sőt azok után, a miket hallottam, azt kell hinnem, hogy távozásunk még örömet fog előidézni szomorúság helyett.

Miss Knapton úgy tilt, mint egy martyr. Én tiltakoztam az orvos utódos szavai ellen, ő pedig firkésző bizalmatlan tekintettel pillantott leányára.

— Ha nevémet tiszteletreméltó lakosai közt emlitenék, — kezdé ismét a „tiszteletreméltó“ szóra igen nagy nyomateköt helyezve, nagyon szélesre kellene szájakat húzniok. Mióta orvosi gyakorlatommal felhagytam, nagymérvű végzési buvárlatokkal foglalkozom, melyek, azt hiszem, igen fontos fölfedezésekre fognak juttatni. Mielőtt eredményre tennék szert, természetesen saját érdekében kénytelen vagyok zárt ajtóknál végezni műveleteimet s a legnagyobb titoktartást követelni még a munkásoktól is, kiket dolgoztatok. E titokteljesség és életem visszavonultsága, melyet tanulmányaim szükségessé tesznek, híres emberré emeltek a környéken a hol lakom, Barkingham körül. S az alaptalan gyanu, melylyel otthon, működésemet kísérték, ide is követett. Átalános vélemény felőlem, azt hiszem, hogy tiltott mesterség által a bölcsék követé akarom feltalálni. Még művelt emberek is osztják e véleményt és sajnálják, hogy Laurának egy rejtélyes alchymista társaságában és egy veszélyes laboratorium közelében kell élnie, mely minden percében fellobbanhat. Ugy-e nagy együgyűség?

Nem tudtam, mi a nagy együgyűség, de ráhagytam. Az egész beszédből annyit jegyeztem meg magamnak, hogy az én végzetemet Laurának híják. Szomorúan tilt munkája föl hajolva s még csak egy mosolyra sem méltatta atyját, midőn az beszédje végén nevetve felénk fordult.

Nem tudtam, mit gondoljak és tegyek. Nem gondoltam semmit, hanem azt tettem, hogy leültem. Laura rám tekintett; a szépség napja mosolygott rám. Bemutattam magamat: érintém előkelő rokonaimat, különösen lady Malkinshawot s úgy tüntettem fel magamat, mint kit karrikírozási szenvedélye és vadága, miatt ideiglenesen elűztek a fényes atyai házból. Ő részvételt volt sorsom iránt, s a szépség napja inkább mosolygott rám, mint valaha.

Igyekszem szelleműs és élezes lonni. Sikerült. Ő nevetett. Nevetésének édes hangja, mint szelíd fülmilőlének simítá meg szívemet. Szerettem volna

szemeimet lehynni, hogy annál jobban figyelhessek e hangra.

Arca kipirult és szemei dlénkebbek lettek. Szegény gyermek! Bizonyára szokatlan jelenség voltam elhagyottságában. Ki ne lenne ily körülmények

Hogy meddig maradtam, nem tudom. Villásreggelit találtak fel. Emlékszem, hogy ettem és ittam és folyvást mulattatóbb lettem. Midőn végre felálltam, hogy távozzam, a szép barna szemek barátságosan nyugodtak rajtam, az orvos pedig névjegyét nyujtá.

(Az új képviselőház nagy gyűlés-terme.)

között mulattató? Bizonytal, ha azt mondta volna:

— Mister Softly, én szeretnék öntől bukfenczeket látni! — mindjárt fejem tetejére álltam volna. Szerencsémre nem kívánta, pedig én bőven meg lettem volna jutalmazva fáradásaimért, ha miss Knapton szép szemei meglepődéssel pihentek volna a levegőben lebegő csizmasarkaimon.

— Ha nem fél ön szomorú környezetüktől, — mondá, — igen örülni fogok neki, ha önt nálunk tiszteletben Barkingham mellett.

Erősen megráztam kezét, s miközben hálámát nyilvánítam, magamban titkon már lemondtam kasszinó-titkári állomásomról. A leány elé felve nyujtám kezemet, a szelíd szép gyermek készségesen jött elém s megszorítá kezemet fesztelenül, minden utó-

gondolat nélkül, erőteljesen, angol módra. Oh e drága jobb kéz! Csak most tudtam kellőleg méltányolni. Magásra tartott fejle léptem ki az utczaajtón s a mint dobogó szívvel kifordultam, Batterbury Dániellel találkoztam, a ki hosszú léptekkel jött fel az utczaán.

— Tönkre teszed kaszinónkat.
— Ugyan miért?
— Mert senkivel sem ismerősek; senki sem látogatja őket.
— S miért nem látogatja őket senki?

— Ez még nem minden. Másodszor: meg tudtuk, hogy Barkinghamban sem látogatja őt senki. Azért meggondolatlanúság volna őt itt látogatni akarni.

— Eh, mind nem egyéb, mint szükkeblü emberek elfogultsága. Mert ő elvonultan él és tudományos firkészettel van elfoglalva.
— De pajtás, nem zörög a levél, ha nem fuj a szél. En nekem nem tetszik a dolog. Mint hallottam, barkingham-i lakásának homlokzatán az ablakok folytonosan zárva állanak, s erős kereszt-rudak védik. Mondják azt is, hogy a felső emeletet az alsótól egy nagy vasajtó választja el, melyen még át nem lépett senki. Embereket foglalkoztat, a kiket senki sem ismer; nem e környékből való, a korcsmába nem járnak s nem beszélnek senkivel. A ház előtt, eljárok néha éjjel titokteljes zajt hallanak belőlről. A ház népe nem áll szóba, s a doktor — a mint magát nevezi, — nem igyekszik, hogy magának ismerősöket szerezzen.

— Természetes! — pattantam én fel. — Világos! mikor mondom, hogy vegyész firkészetekkel foglalkozik. Csak nem engedheti, hogy mindenfelől leskelődők torkodjanak hozzá s titkai elárulassanak. Barkingham lakosai a legnevetésesebb emberek a világon.

— Na, nekem mégsem tetszik.

— Azt hiszem, — tüzeltem vissza, hogy az orvos nem sokat veszít vele.

— Ez sértés akar lenni.

— A mint értelmzed. Egyébiránt megnyugtaltak, hogy nem fogadta el meghívásukat, holnap hazautazik s nincs szándéka gyönyörűséges bálotokban részt venni, a melynek rendezésétől én visszalépek.

— Ez felmondás, titkár ur?

— Legalább olyanforma, elnök ur.

A lehető leghidegebben váltunk el. Másnap meghallám, hogy az orvos elutazott; harmadnap — három hónapi fizetéssel zsebemben — könnyedén utaztam Barkingham felé.

Harmadik fejezet.

(Pisztráng halászat. — A rejtélyes ház. — Miss Baggs. — Szívhalászat. — Rejtélyességek. — Vakmerő séta. — A rejtélyek megoldása. — Alku az életre.)

A barkinghami szerény vendéglőbe megérkezve, tudakozdattam a körülményekről. A bőszerű pin-czértől értesültem, hogy dr Knapton háza magánosan áll egy negyedőrai távolságra a várostól; erősítve

— Mi az ördög?! — kiáltott ő fel előkelő hang-hordozással, — hová rohansz?

— Innen jövök, — mondám a tényálladékok nem tagadhatva, — az orvos urat és családját hitam meg a bálra.

Batterbury előkelően nagy szemeket meresztett.
— Csak nem tán?
— De bizony.

Batterbury előkelően karomban füzte kezét.
— Miért nem? Annak több oka van. Először: dr Knapton neve nem áll a diplomás orvosok névsorában.

— Bizonytal valamely tévedés, — vetém ellen könnyedén. — Vagy valamely külföldi egyetemen végzett s az idevaló ostobák nem akarták elismerni.

és Debreczenbe évenként 2—300,000 rőföt hordanak be.

Folyója a Poprád, mely a Kárpátokból ered s itt már hajózható nagyságu, az egyetlen folyó, mely Magyarországból északnak foly kifelé, a Dunajecz folyóba, az pedig a Visztulába folyván, minélfogva a Poprád a külföldi kereskedelemre nézve is nagyfontosságú tényezője lenne e vidéknek, ha szabályozás által hajózhatóvá tétetnék, mi iránti vizsgálódások, mint tudjuk, már régebben megtétettek, de mint látjuk, még eddig semmi eredménye sincs. Azonban, ha a tervezett Poprád völgyi vasút létre jönne, mely a Szepességet Gallicziával hozná kapcsolatba, akkor ez felesleges is volna.

Zombory Gusztáv.

Az új képviselőház nagy gyűlés-terme.

(Képpel.)

Gyors léptekkel közelgve az országgyűlés megnyitásának napja, az ideiglenes országház építését is megkettőztetett erélylyel folytatják.

Mult szombaton a kőművesek már megtarthatták régi szokás szerint azt az ünnepet, mely a falaknak a kellő magasságig elkészítését és a tetőzési munkák elkezdését jelzi.

Most midőn ugy szólván a közönség részéről nagy érdeklődéssel követett munka második szakasza kezdődik, idején tartottuk a képviselőház nagy gyűlés-terme belsejét is sikerült képünkben bemutatni, melynek részletesebb leírását lapunk 3-dik számában az országház homlokrajzával adtuk volt.

E diszterem a vidag nagy terménél 29 □ öllal tágasabb. Magassága 41' 6". A teremben 462 követ számára lesznek kelyek készítve az angol alsó ház mintájára, a bejárattal szemben a terem fenék hosszában álland az elnök, 4 jegyző és 6 gyorsíró emelvénye; az elnöké legmagasabbra emeltetik.

A követek a gyűlési, bizottmányi és társalgási termekbe oly bejáratokon át jutnak, melyek a közönség számára fenahagyott helyiségtől teljesen vannak elkülönítve.

Méltóságos látvány lesz a tisztelt honatyák gyűlekezete e teremben. Vajha az abban tartandó gyűléseik meghoznák mihamarább azon remények teljesítését, melyek a jövő országgyűléshez kötve vannak.

A boulevard des Italiens és az új szent-Háromság temploma Párisban.

(Képpel.)

Mult számunkban azon boulevardokról szoltunk, amelyek III. Napoleon császári parancsszavának köszönik lételüket. A régi boulevardok között pedig a legelőkelőbb és legelőkelőbb a boulevard des Italiens, melyet máskint boulevard de Gandnak is szoktak nevezni, mivel ama száz nap alatt (1815), midőn XVIII. Lajos Gentben a dolgok kifejlődését várta, hibeinek ez a boulevard volt rendezési helyük. A „Hotels“, „Cafés“ és „Restaurants“ itt az előkelő világ számára legválogatottabb árucikkkel halmozott gyönyörű raktárakkal (magazines) váltakoznak.

Több nagyszerű ház felső emeleti helyiségeit Club-ok bérlik.

Igen érdekes a Passage de l'Opéra-n a börze előtt és után összegyülekező kisebb alkuszokat látni, amint az állampapírok adás-vevésését itt egy oly nemes tüzzel folytatják, mint a börze parquettje előtt. Nem ritkán elállják az egész utat, mire aztán az itt állomásozó „Sergent de ville“ szétkergeti őket; de alig sikerült a hatóság e végrehajtójának az utat egy ponton megtisztítani, a nyervágyó alkuszok már tíz-husz lépésnyire ismét összecsoportosulnak.

Az északra vonuló utcákat a rue Lafitte, s a rue Taitbout de különösen a rue de la Chaussée d'Antin nagyrészt gazdag börze és pénzemberek (la haute finance), szintugy az irodalom és művészet terén hirt és vagyont szerzett férfiak lakják. A rue Lafitte 17. sz. alatti házában született III. Napoleon császár 1808. augusztus 20-n. A rue de la Chaussée d'Antin-ban, melynél a boulevard des Capucines kezdődik, épül Balla híres építész vezetése mellett azon új templom, melyet képünk ábrázol. A Szent-Háromság temploma egyike leendő a legdiszesebb épületeknek Párisban; hossza 90 metre, szélessége pedig 30 metre.

—d—

A hét története.

Néhány nap előtt hatalmas falragaszok szines papirosa vonta magára az utcán járók- kelők figyelmét. Kíváncsi szemmel nézegették a poskos betűket s kíváncsiságuk annál inkább növekedni látszék, minél tovább nézték.

Min csodálkoztak? Mit bámultak?

Azt az egyszerű feliratot: Grün J. hangversenye, vagy a nagyszerű műsorozatot, mely alatta pompázott?

Azt hisszük: eltaláljuk az igazat, ha azt állítjuk, hogy mindkettőt.

Némelyek tudni szerették volna: ki az a Grün? Akik pedig tudták, hogy egy tisztos pesti zsidócsalád sarja, az iránt érdeklődtek: mi az a Grün? zenész, hegedűs, virtuóz? Szép dolog! Egyéb semmi? Nincs valami rendjele, czime, mestere — mit a jánlásul neve mellé nyomathatna?

Ha hozzánk fordulnak, mi képesek leendünk a kérdésekre felelni. Elmondtuk volna, hogy ez a Grün Joachim kedvencz-tanítványa s a hamoveri zenekar egyik ékessége, ki a mult idény alatt Londonban irigylendő szerencsével szerepelt s a szeszélyes Times-tól a mogorva tory-lapig az összes angol sajtó dicséreteivel lön elárasztva. Pedig ugyanakkor Joachim is ott volt és — játszott.

Nagy diadal ez uraim; majdnem akkora, mint az ifju Ernsté volt, ki pályája kezdetén azzal mulatta magát, hogy Paganininek mindenütt sarkában járt s alig hagyott az el valami helyet, utána rögtön ő lépett föl és — szerzett babért.

Sok szerénység, erős önmegtartózkodás vagy — nem mindennapi, s a büszkeséggel határos önérték okozhatta, hogy Grün ez előnyeiből egyet sem igyekezett fölhasználni s a helyi viszonyok és műálapotok nem vagy félreismerését vagy — egyenes megvetését magyarázhatná ki valami rosz akarója abból, hogy nemcsak programjából felelte ki a magyar zenét és képviselőit, (mert a nagy Volkmann bár köztünk él: nem vehető ilyenek) de a hangversenyen is még csak egy ártatlan attilával sem róttá le a hazafiság azon adóját, mely nálunk a siker egyik főfeltétele s a rokonszenvébresszés nélkülözhetlen kelléke.

Mint idegen jelent meg közöttünk, mint idegen s hidegen lön fogadva. Az elég szűk kisebb redoute-terem tágas volt a vendégeknek s a hátulso székcsorok üressége minden szemrehányásnál hatásosabban fejezte ki a főváros indignációját.

Lehet, hogy csalódunk; lehet, hogy az ideai hangverseny-idény első feckéje lévén, ugyanaz a sorsa van, mint a tavasz első madarának vagy első virágának, mely rendesen megsínli vagy áldozata lesz annak, hogy idő előtt jött, — de egyes nyilatkozatok után, miket oly családoktól volt alkalmunk hallani, melyek különben minden művészeti előadásra jelen lenni szoktak, véleményünk több mint pusztá sejtetem.

A kritika semleges álláspont lévén, természetesen nem osztozhatik e kedves elfogultságban, mely nemzeti életerünk egyik főtenezője s midőn a tényt egyszerűen jelezzük, a zenész megítélésében a leglisztább objectivitas vezetendi tollunkat.

Idővel mindnyájan ezt fogjuk irányadóul venni; minél világvarósiabb terjedelmet, szint és alakot öltend Pest: annál hasonlóbb lesz élete is azokéhoz, a localis érdekek és szempontok elenyészendnek s a művészet a hazafiságtól különválasztva fog vonzani vagy elriasztani.

Bécs már elérte e magasságot. Ott nem kell ingyenjegyekkel, személyes visittekkal vagy valami dilettans kisasszony közreműködésével a maecenasok, rokonok és imádókból közönséget toborzani; jó hangzásu név, választékos program mindig fulladásig telt házra számíthat. A bécsi tud és akar élvezni; neki Beethoven és Mozart zenéje kell, nem kegyelet, e nálunk minden alkalommal mozgásba hozott s gyakran visszaélések és csalások kényelmes köpenyül használt rúgó, hanem fejlett izlése által indítatva. A két títan a sz-marxi és váhvingi temetőben virágtalan hant alatt aluszsa a dicsőség álmat, de műveiket minden hangversenyen megkoszorúzza a választottak szép számú csapatja. Ha Mozart, Schumann, Beethoven és Mendelssohn művészek játszszák: drága pénzért sem kaphatni jegyet a birodalmi fővárosban. Amellett a közönségben csaknem annyi párt van, ahány nevezetesség s a bécsi ember legfontosabb magánügyeit is kész elhanyagolni, hogy Laubot vagy Hellmesbergert hallja és tapsolhassa.

Grün J. ily erős érdekeltséget alig lesz valaha

képes ébreszteni személye iránt. A művészete alantisága, hanem egyénisége saját szerénységénél fogva.

Mult évben három nagy hegedűművészt volt alkalmunk hallani: Reményit, Hellmesbergert, és Laubot. Mindhárom bizonyos tekintetben originalis a lak. Reményit mindnyájan ismerik önk; ábrándos pillantása, szemérmes mosolya, szögletes mozdulatai nagyon illenek a „romlatlan természet vad virágához“ s ha kissé több — — haja volna, azt hinné az ember, valami pályakezdő fiatal virtuózzal van dolga. Hellmesberger konservatoriumi professor, direktor stb. s állása komolyságát külsejével is representálja. Fesszes, kimért magatartása, combinált lépései, megritkult hajának symetrikus beosztása, merev, pedans arczvonásai egy duodez állami követbe oltott tübingai tudóst csinálnak belőle. Laub végre a főnébbi kettőnek keveréke, s martialis izmos termetével, összevissza nőtt rendetlen, kevés szálu szakálával, szigorú, csaknem kemény arczélával, értelmes, büszke homlokával s kissé derangirt, pongyola toiletjével majdnem kórikus benyomást tesz és Homér Citherázó Achillesére emlékeztet. Reményit első látásra megszeretjük, Hellmesbergert respectáljuk, Laubot csodáljuk.

Grün-nek egy nagy előnye van a három fölött: az ifjuság. Mi is Schumannal tartunk: „Aki fiatalon már jeles, — rendkívüli lesz idővel!“ de Grün-nél az ifjuság vonzerejét paralysálja — egyénisége. Nincs egy vonás egész lényében, mi némileg megkapna. Arca közönséges, tipikus, de nem a fajta, melyet a keleti faj férfiai és hölgyeinél a szépség ideáljaul szokunk fölvenni, hanem a héber jelleg elnyugatiasodása — vegyülve bizonyos suffisance-al, mely magas homlokán, éles metszetű ajkain s hidegfényű szemében egyaránt nyilatkozik. Első megjelenése vagy épen nem érint vagy kellemetlen benyomást szül.

Nem ok nélkül fektetek súlyt e külső rajzra. A tapasztalás meggyőzött, hogy különösen kiválóbb szellemeknél szoros összefüggés van a külső idomok és módor s a lélek és tehetség szerkezete között. Így például a szóban lévő zene-herosoknál is ép az a különbség mutatkozik játékukban, melyet külső megjelenésükön megjelöltünk.

Reményi csupa tűz és — tüzeskedés. Valódi magyar vér, melyet nehéz határok között tartani. Az is magyar vonás benne hogy sokat ad a külsőségekre és — a tömegre. A hegedűsnek is el lehet mondani, mit Faust — Wagnernek: az igazi „hatást csak az előadás csinálja,“ s ez nincs meg nála. Reményiben megvan a lángésznek minden fénye s a nem szabályzott temperament minden különöztsége. Remekműveket interpretálni volna hivatva, s ő azzal mulattatja hallgatóit, hogy tud (a Rákóczy bevezetésében) dobolni. Agesilauus elé egyszer egy fickó lépett a Petényi Otto, ajánlkozván, hogy a csalogány füttyét utánozni fogja; a bölcs király elkergette, mondván: „Ha ezt akarom, magát a fülemilét hallgatom meg.“ A művészetnek nem az a földadata, hogy kuriozumokat mutasson föl, s Reményinek is azt lehet sügni, hogy kitesz rajta akármelyik tábori dobos. Azok az örökös flagioletek, trilla-futamok, dupla s trippla hangok is a tömegre számító fogások, s bár nálam nagyobb tisztelője nincs Reményinek, bár megengedem, hogy egy-egy allegrissimot, prestot vagy allegro con birot mindig zajosabb hatással fog kivágni, mint bécsi kollégái — oly benső, mély benyomást csak magyarjaival tud bennem előidézni, mint ezek a — klasikusokkal.

Már Hellmesberger egészen más anyagból van gyúrva. Nyugodt, öntudatos, lágy, sőt gyakran sentimentalis, de kissé több erély, több kedély, több élet nem ártana neki. A szenvedély accentusait nem tudja jelezni, s amily olvadozó s olvasztó kifejezéssel játszik egy adagiot, ép oly szárazan s elevenség nélkül szokta elhagyatni a scherzot s a vidorabb szinezetű darabokat. Épen azért tartom én Laubot — nagyobb virtuóznak, mivel ez nem csak a hurokon dominál a hegedű fejtől le a ponticelloig, hanem érzésein is. Nincs oly árnyalat, melyet ő nem marquirosna s mig művészi számításal közvetiti az ellentéteket — ezeket magukat képzelhetlen igazsággal s közvetlenség-gel adja elő. Haydn egy quartettjében a recitativ szerű andanteban valóságos „varázs-hegedűt“ lett kezében hangszere. Midőn egy-egy fájó de édes passussal könyvet csalt a szembe, a másik pillanatban már mosoly kelt az ajkon egy vidámabb tétel fölmerülésénél, s bár a közönséget a scherzo triójával ragadta el inkább, előttem feledhetlenebb, örökre feledhetlen marad amaz. S mennyi mélység, mennyi genialitás van játékában!

Ideges rendszerrel meg sem lehet hallgatni, oly megrázó, magával ragadó, kábitó előadása. Egy ivet